

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus V. An, & qualiter excommunicati sint inhabiles ad beneficia
Ecclesiastica?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

mul exhumari, sed permitti posse omnia simul, ut dicitur *c. Sacris*, de sepulturis, & *c. ad hæc*, de privileg. Locus autem ille, in quo reliquorum ossa permixta cum ossibus fidelium, debet reconciliari, ut sit habilis ad divina officia; non enim impedit reconciliationem, cum in his circumstantiis ille locus sit quodammodo occultus; nec illius violatio, quæ in illatione, vel sepultura talis cadaveris commissa est, perpetuò iteretur, ut fit in alio casu; ita Suarez l. 4. D. 10. c. 6. cum Gibalino disq. 7. q. 2. n. 32. Quod autem locus sacer ejusmodi cadaveris tumulatione impietur, & reconciliari debeat, patet ex *c. consulisti*, de consecr. altar. & Ecclesiar. Si tamen res occulta sit, non peccant, qui in eo loco divina peragunt. Coeterum quando incurritur excommunicatio propter hæreticum denuntiatum sepulturæ traditum, requiritur etiam ante absolutionem, præter satisfactionem, ut, qui publicè illum sepelivit, illum propriis manibus extumulat; & deinde locus, in quo talis hæreticus tumulatus fuit, perpetuò careat sepulturâ, ex *c. qui canque*, de hæreticis, in 6. quod intellige *de loco adæquato cadaveri*. Nam reliqua Ecclesia potest expiari; ac in ea deinde concedere licebit fideles; ita Bonacina, & Alterius apud Josephum Gibalinum de sacra jurisdictione, disq. 7. q. 2. in fine.

ARTICULUS. V.

An, & qualiter excommunicati sint inhabiles ad beneficia Ecclesiastica?

1927 **Q**uæstio est, an excommunicatio major privet hominem ipso facto beneficiis ante ipsam obtentis? *scilicet* quod non, ita Suarez D. 13. S. 1. n. 1. in *c. pastoralis*. 13. §. *verum*, de appellat. ibi: & *illi proventus Ecclesiastici merito subtrahuntur, cui Ecclesia communicatio denegatur*; ergo supponit Pontifex non amitti beneficium durante excommunicatione. Et licet *diu perseveraret* in excommunicatione (hoc enim est *in ea infortescere*) quæ lata est ob contumaciam in causâ civili, non debet privari per Judicem (hoc enim in nullo jure expressum esse, docet Leander q. 2.) secus, si esset excommunicatus pro crimine hæresis, vel alio, ipso jure privante Reum beneficio, & per annum integrum in ea excommunicatione infortescat; tum enim ipso jure est privatus beneficio. Si verò excommunicatus

per annum perseverat in excommunicatione, lata ob contumaciam super crimine, quod dignum est privatione beneficii per sententiam, non autem habet annexam ipso jure; tunc non est privatus post annum, sed per sententiam privandus; eò quod tunc habeatur pro convicto vel confesso; ita Leander cit. cum aliis, Gibalin. disq. 7. q. 7. n. 44.

Ex hoc nota, quòd in multis textibus, quibus nonnulli probant per infortescentiam privari fideles beneficiis prius legitime obtentis, ejusmodi infortescentiis negatur tantum audientia. Deinde, quando in *c. cum bone*, de ætate & qualitate, ordinandi suspensi per triennium privantur beneficiis, sermo est primò de acquisitis tempore suspensionis. 2. De privatione non propter infortescentiam in censura, sed ob contemptum Sedis Apostolicæ, de quo ibidem loquitur Cœlestinus III. Unde quando Clerici quandoque jubentur privari suis beneficiis, id non est ex mora, quam habent in excommunicatione; sed vel ex causâ, ob quam censura lata est; vel ex natura ipsius excommunicationis, quam non immutat major, vel minor mora in illa; similiter, antiqua jura nihil omnino habent de Clerico deponendo propter infortescentiam in excommunicatione; semper enim est ex alio capite. Vide Gibalinum cit. D. 7. q. 7. n. 44.

Not. 2. ex Joanne Streinio in prole. 1919 gom. juris Can. §. 8. de leg. pœn. quando legi pœnali, ipso facto privanti omni titulo, dominio officii, vel beneficii, additur hæc clausula: *absque alia declaratione*, eam intelligendam, de declaratione, quæ declaretur *pœnam incursum esse*; non autem, quæ declaretur, *crimen esse commissum*; hinc dicit, Reum quidem ex vi talis legis, amittere titulum, & dominium beneficii; retinere tamen possessionem, quæ privari nequeat ante sententiam declaratoriam criminis. Sic enim receptas esse ejusmodi leges, & habere usum; ita ille ex Lef. sio & Barbofa ibid. n. 5. & seq.

Not. 3. qui elapso anno excommunicati-¹⁹²⁰onis, quam per id tempus solvi non procuravit, adhuc in ea manet, sive lata sit ob causam criminalem, sive civilem haberi suspectum de hæresi, ex Trid. Sess. 25. c. 5. & quamvis nondum ut hæreticus damnari possit; citari tamen posse, ut respondeat de fide; si noluerit, damnandum esse.

esse ut hæreticum per *c. excommunicamus*, §. qui autem, de hæreticis, & *c. cum contumacia* cod. in 6. ad annuam autem infordefcentiam requiritur 1. tempus completum, 2. continuum, non interruptum 3. pervicacia, & contemptus clavium, 4. sententia saltem declaratoria hujus criminis, seu infordefcentiæ.

§. I.

An collatio beneficii facta excommunicato vitando sit ipso jure nulla?

1931 **R**esp. affirmativè, si collatio facta sit eo tempore, quo erat in statu dictæ excommunicationis. Ex quo sequitur talem collationem non tantum esse illicitam, sed etiam irritam, nisi accesserit dispensatio tacita; vel expressa. Ratio est ex *c. Pastoralis*, de Cleric. excom. ministr. Ubi Innocentius III. dicit, quod *Clericis excommunicationis vinculo innodatis Ecclesiastica beneficia conferri non possunt; nec illi valeant retinere licet, nisi forte fuerint misericorditer dispensati; Cum ea non fuerint Canonice consecuti*. Et ratio est, quia cui primo, & per se prohibetur actus, illi etiam submovetur principium talis actus; sed Clerico tali primo & per se prohibetur actus, cujus principium proximum est novum jus, quod acquiritur collatione beneficii; ergo ei etiam submoveretur hoc principium. Ma. est ex solemni regula; quam tradit Panormitanus apud Gibalinum Disq. 7. q. 7. n. 3. Min. etiam patet, quia novum jus ad beneficium est propter officium illi annexum, quod consistit in communione sacra cum fidelibus, quæ primo, & per se tali excommunicato prohibetur ex dictis; ergo reverà, sicut est inhabilis ad actum, sic erit inhabilis ad recipiendum novum principium talis actus.

1932 **Q**uæres, an omnis excommunicatio major inducat inhabilitatem acquirendi beneficium? R. affirmari à Leandro D. 9. q. 4. & communi cum illo; negari tamen ab Hurtado, Navarro, Lessio, & probabiliter etiam à Suarez, & Felino apud Gibalinum cit. §. *Verum*, qui censet, collationem beneficii factam excommunicato tolerato, validam quidem esse, elidi tamen posse, & irritari exceptione excommunicationis contractæ à collatario. Mihi negativa videtur probabilior, quæ scilicet negat de omni, & concedit solum de excommunicatione denunciata, vel quam incur-

rit notorius Clerici percussor; quia excommunicatio major inducit hanc inhabilitatem solum, in quantum non licet ei uti communicatione cum fidelibus, quam tamen requirit beneficio annexum officium; sed hæc communicatio licet excommunicatis toleratis, saltem ad instantiam fidelium; ergo.

Not. autem, duplex esse jus ad officium, 1933 & beneficium; jus in re, quod est jus plenum, & completum nullo alio indigens, quo compleatur; & jus ad rem, quod est jus solum inchoatum, & ulterius perfici debet, completurque per confirmationem, vel institutionem; tale jus dant electio, vel præsentatio; & qui habet solum jus ad rem, seu beneficium, non ita illud obtinet, ut ejus morte dicatur beneficium vacare. Jus porro, quod aliquâ exceptione elidi potest, dicitur debile, & infirmum; ejusque collatio irrita, & nulla; quia, cum jus, quod facillè eliditur, perinde sit, ac nullum, sic se habet jus debile, ejusque collatio, acsi nihil conferret; Sic Gibalinus cit. Disq. 7. q. 7. n. 2. quo posito: deducitur 1. omnem excommunicatum vitandum esse incapacem, & inhabilem ad acquirendum jus novi beneficii, collationemque proinde nullam esse, quæ sit eo tempore, quo excommunicatus vitandus est: excommunicatum verò toleratum non esse incapacem ad ejusmodi nova beneficia validè recipienda, saltem cum requiritur ad hoc à fidelibus.

Deducitur 2. collationem beneficii 1934 factam excommunicato vitando, etiam invincibiliter ignorantem se talem esse, adhuc invalidam esse, quia talis reverà inhabilis est, sicut reverà est excommunicatus vitandus; & ignorantia inhabilitatem non aufert; Secus est, si quis tempore collationis credebatur excommunicatus, sed falsò. Talis enim reverà inhabilis non est; vel si fuit excommunicatus per sententiam, sed nulliter; secus, si tantum injustè, sed validè; manet tamen inhabilis, licet errore communi, sed falsò, habetur pro absoluto à censura; sic Gibalinus Disq. 7. q. 7. n. 7. & cum illo Suarez, Coninch, Layman. &c.

Sed quid si eligeris ad beneficium tem- 1935 pore, quo habilis es, sed acceptes, dum es excommunicatus vitandus, eritne acceptio valida? affirmat Leander q. 9. contra Suarez, Vasquez, Coninch, Hurradum, & Layman, qui negant. Gibalinus autem

autem censet q. 7. n. 31. esse validam, & efficacem, quoad declarationem consensu, & voluntatis; non tamen quoad jus novum acquirendum, vel prius collatione acquisitum, complendum; quia quàm diu quis est vitandus, est inhabilis novi juris acquirendi per ordinem ad actum primò & per se vitatum à censura, ex n. 1931. Hæc sententia conciliat sententias dissidentes, & præ reliquis placet. Excommunicatio enim non tollit, quò quis voluntatem suam ritè declaret: *c. pro illorum*, de præbendis, *c. Si verò*, de sent. excom. *c. decernimus*, cod. in 6. & *c. Significasti*, de co, qui duxit &c. affirmat etiam Escobar Theol. mor. c. 4. Exam. 2. n. 3.

1936 Ex hoc fit, quòd, cum quis in statu excommunicationis acceptat beneficium, collatum in statu, quo aptus erat eligi, nihil quidem desit ad plenum jus beneficii, cum adsit collatio & acceptatio; jus tamen in actu secundo non acquiratur plenè ante absolutionem à censura; hæc enim ponit obicem formæ quoad effectum formalem subiecto tribuendum. Unde hoc ablato non est opus ullà novâ collatione vel acceptatione; ita Gibalinus cit. Licet ante absolutionem à collatore possit irritari collatio; quia quàm diu adest obex, non habet jus plenum, sed tantum inchoatum, quod exceptione excommunicationis irritari potest ex dictis. Si verò ejusmodi collatarius ante obtentam absolutionem moriatur, beneficium ejus morte non vacat; quia non habebat jus plenum in re, quoad actum secundum. Nam ad hunc acceptatio fuit inutilis, propter obicem, ita Covar. & alii, quos citat, & sequitur Gibalin. q. 7. n. 31. sub finem.

1937 Dices 1. consensus matrimonii durante impedimento dirimente expressus est irritus; ergo etiam consensus, seu acceptatio expressa durante excommunicatione. Secundo Episcopus electus & confirmatus incidens in excommunicationem, repellendus est à consecratione; ergo similiter ab acceptatione, qui factus est inhabilis ad acceptandum. Confirmatur: excommunicatio reddit excommunicatum inhabilem ad beneficium; ergo etiam ad acceptandum, ne acceptet personam indignam. 32. ad 1. N. consequ. quia consensus in matrimonium non est pura conditio ad jus in corpus alterius: acceptatio verò est pura conditio ad jus in beneficium, consensus

enim tribuit jus, non acceptatio. 32. ad 2. antecedens concedi à Castropalao D. 1. p. 10. n. 18. N. consequ. quia per consecrationem confertur jus, non per acceptationem. Ad consequ. 32. dist. reddit illum inhabilem ad acceptandum beneficium collatum tempore excommunicationis C. collatum extra excommunicationem, N. ant. ad probat. similiter 32. esse personam indignam beneficio collato in, non extra excommunicationem.

§. 2.

An, qui post absolutionem ab excommunicatione acceptat beneficium, sibi collatum, cum erat vitandus, indigeat nova collatione, ut valeat acceptatio?

R Esp. negari à Navarro, & Henriquez 193 & probabile censeri à Layman, ac Lessio apud Castropalatum n. 19. Sed rectius affirmari ab isto p. 10. n. 20. Gibalino cit. n. 32. Leandro q. 11. & apud hos Bonacina, Hurtad. Coninch, & alii, quia acceptatio valida supponit collationem validam, sed illa collatio non fuit valida ex dictis; ergo nec acceptatio, ergo requirit novam collationem, unde nec collatio beneficii non vacantis revalidatur per subsequentem vacationem, quod enim prius nullum fuit, non potest revalidari per subsequens; sed debet validum fieri per aliud quod potens conferre valorem.

Dices: Collatio prius facta perseverat 193 virtualiter; ergo cum accesserit acceptatio legitima, effectuum suum sortietur. Illam quidem, si voluntas collatoris interim rescissa non est, perseverare; sed tamen per acceptationem non revalidari, cum prius defectu illius non fuerit invalida, sed defectu alterius. Excommunicatio enim major collationem beneficii adeo facit nullam, ut non convalescat post absolutionem, nisi revocetur, *c. Cum bona*, 8. de ætat. & qualit. ubi dicitur, quòd qui sterit per annum in suspensione, priverit beneficio, quod prius habebat; & *quæ postmodum sunt adepti, aliquatenus retinere*, *c. postulationis*, 7. cum Glossa, & ei annot. de Cleric. excom. ministr. quod videtur ex eo deduci, quia voluntas collatoris tempore excommunicationis fuit nulla, hoc est, perinde se habuit, ac si canonica collatio facta non esset; ergo dici non potest perseverare ut que post absolutionem; quod enim non fuit, non dicitur perseverare.

Sed,

1940 Sed, quæres, an saltem possit Papa, vel Episcopus absque nova collatione, vel expeditione literarum dispensare, ut quis post absolutionem ab excommunicatione, licet retineat beneficium, quod ei tempore excommunicationis collatum fuit? Sanchez negat; alii verò, ut Navarrus, & Felinus affirmant apud Leandrum cit. q. 12. quia dispensatio æquivaleret novæ collationi; quod probabiliter dicitur, si dispenseret in radice nullitatis, qualiter quandoque dispensatur in radice matrimonii cum natis illegitimè; modò dispensatio fiat ab iis, qui beneficium conferre possunt; ita Gibalinus cit. n. 13. Pro cuius ulteriori resolutione:

1941 Nota, duplicem esse dispensationem, tacitam, & expressam. Tunc autem est tacita, quando Pontifex sciens aliquem in censura, nihilominus confert beneficium. Sic enim censetur illum solvere quoad illum effectum, atque adeo beneficii obtinendi capacem reddere. Dispensatio autem expressa datur in rescriptis Pontificiis, aut etiam à Legatis à latere, cum ponitur clausula *reque absolventes ad effectum gratiæ* duntaxat impetrandum; quo posito: aliqui docent, Papam etiam tacite posse dispensare in dato casu; non autem Episcopum, aut Prælatum inferiorem; ita Panormit. Felin. Sayrus, & alii apud Gibalinum cit. q. 7. n. 13. Sed is contrarium tenet, & melius, si excommunicatio tolli possit per Episcopum, ut si reservata non sit.

1942 Si autem sit expressa, pariter affirmandum est. Nam ea clausula reddit omnia rescripta, & gratias effeaces, ac validas non obstante excommunicatione; Sic Navarrus, Gutierrez, Henriquez, Ugolinus, Sayrus, Avila, Bonacina, quos citat, & sequitur Gibal. n. 16. excipe, si non sint tales censurae, quæ hac generali clausula non tolluntur. Talis est excommunicatio facta ob hæresim, ut cum communi docent Navarr. Ugolinus, & alii, quos citat, & sequitur Castropalaus D. 2. p. 10. n. 27. Eadem clausula non prodest infordecentibus per annum in excommunicatione, ex stylo curiæ Romanæ, juxta regulam *de infordecentibus*, teste Navar. Henriq. Avila; neque infordecentibus per quatuor menses in excommunicatione ob crimina bullæ cænæ, vel similia; ita Castropalaus cit. ex ead. regul.

Tom. V.

Ex hoc inferes 1. si collatio, vel electio beneficii tempore excommunicationis facta pertineat ad Ordinarium Collatarii, Collatarium licet retinere beneficium ex dispensatione Ordinarii valentis dispensare in illa inhabilitate; Sic Castropalaus cit. p. 10. n. 22. Talis enim dispensatio æquivaleret novæ collationi, ex dicto *c. postulatis*, ubi dicitur, quòd, *ut clerici beneficium, in excommunicatione collatum, licet retinere valeant, nihil requiratur, nisi ut cum illis fuerit misericorditer dispensatum*. Si verò collatio beneficii, pertinet ad Ordinarium, prærequirat præsentationem Patroni Laici, vel Ecclesiastici, quæri potest, an tunc sufficiat dispensatio Ordinarii, ut quis beneficium in excommunicatione acceptum licet retineat? Communis negat apud Castropalaum n. 23. quia hæc dispensatio æquivaleret novæ collationi, quæ non est penes Ordinarium. Alii tamen probabiliter dicunt, sufficere, si dispensatio non sit reservata, collationis nullitas sit occulta, dispensatio non cedat in præjudicium tertii, & collatarius non accipit beneficium, sciens se inhabilem; Sic Castropalaus n. 24. Abbas, Glossa, & Layman ibid.

Inferes 2. quòd hæc omnia, quæ diximus de inhabilitate ad beneficium, locum non habeant in provisionibus Apostolicis, cum datur rescriptum à Papa, vel ejus Legato, in quo habetur clausula absolutionis ad effectum gratiæ; sic Castropal. D. 2. p. 10. n. 26. excipe, ut monui n. 1942. nisi censura sit una ex iis, quibus non prodest hæc clausula. Nam talis provisio fit à potente per provisionem tollere obicem ex censura in subjecto existentem. Coeterum per excommunicationem supervenientem validæ collationi beneficii, non impeditur ejus executio. Excommunicatio enim solum impedit novi juris acquisitionem; non autem privat jam obtento virtualiter; sic Gibalin. disq. 7. q. 7. n. 27.

Inferes 3. quòd, qui nec dispensatus, nec absolutus obtinuit beneficium, majori excommunicatione ligatus, teneatur primò absolutionem petere, & deinde resignare beneficium in manibus illius, ad quem pro tunc spectat, illud conferre; & tandem si tale beneficium retinere vult, petere dispensationem, seu, quod idem est, novam collationem ab eo, ad quem pro tunc spectat conferre: prior enim collatio

lil fuit

fuit invalida, ac proinde talis est, quasi facta non esset, & caret vi canonica provisionis; ergo non habet illius jus, ergo retinere non potest; ita Leander q. 13. debet autem resignatio simpliciter fieri, ideoque non sufficit causâ permutationis, aut absolute in favorem tertii resignare, minus autem elicet alteri conferre, aut cum altero permutare.

§. 3.

An non solum collatio beneficii, sed etiam electio, postulatio, presentatio, aut alia quacunque provisio, facta excommunicato vitando, sit nulla, & irrita?

1946 **R**esp. affirmari probabilius à Navarro, Coninch, Layman, Vasquez, & aliis, quos citat, & sequitur Castropalaus D. 2. p. 10. n. 1. Gibalin. disq. 7. q. 7. n. 16. quia per hæc omnia venit ad acquisitionem novi juris pro beneficio; cuius talis capax tunc non est, ut in præcedentibus probatum est, id, quod confirmari potest ex c. *Cum dilectus*, 8. de consuetud. ibi: *quia nobis constitit, electionem ipsam à suspensis, & de suspensio etiam celebratam esse, eam iustitiâ cassavimus exigente; item casi celebret*, 10. de Cleric. excom. ministr. ubi dicitur, quod si excommunicatus etiam minori excommunicatione scienter electus fuerit, ejus electio sit *irruanda*, pro eo, quod ad susceptionem eorum eligitur, à quorum perceptione à Sanctis Patribus est privatus. Similiter impostulabilis dicitur, qui violat interdictum c. 1. de Postulat. Prælat. De aliis autem idem est ex universali ratione in præcedentibus tradita.

1947 Idem in hac materia dicendum est de qualibet alia beneficii acquisitione, tametsi ex causâ permutationis, vel resignationis fiat; quia tali casu acquisitio beneficii canonica non est; Ita Suarez, Azor & alii cum Castropalao cit. n. 2. quod intellige, si tempore, quo beneficium acquiritur, in hoc subjecto sit excommunicatio; nam si eo tempore, quo acquirit, ab excommunicatione solutus esset; licet tempore, quo facta est resignatio, vel permutatio, excommunicatus fuisset, beneficii acquisitio valida esset; Sic Garcia cum Castropalao cit. juxta superius dicta. Et ideo etiam promissio beneficii facta in gratiam excommunicati vitandi, nulla est, si quod jus tribuat promissario, quod extendit Castropalaus cit. n. 3. etiam ad excommunicatum

toleratum; quamvis contrarium probabiliter teneri possit cum Gibalino q. 7. n. 21. si hic se non ingerat, sed à collatore legitime requisitus acquirat.

Quæres an inhabilitas excommunicati, ad beneficia Ecclesiastica, extendat se etiam ad dignitates Ecclesiasticas? R. quod sic, quia beneficium Ecclesiasticum in dicta prohibitione Innocentii III. supponit universaliter, cum ibi sumatur indefinitè; qui modus, præsertim in propositione negativa, æquipollet termino affecto signo universaliter, vel æquipollenti. Hinc Glossa in c. *penult. de verb. signific. V. beneficiorum*, ait hanc vocem *beneficium* indefinitè positam, *de omnibus beneficiis* capiendam esse; ita etiam Suarez D. 13. S. 1. n. 4. Lessius l. 2. c. 34. d. 22. n. 116. ubi excipit solum Sedem Romanam, ad quam excommunicatum, aliâve censurâ innodatum, evchi posse, colligitur ex c. *Licet*, de elect. & Clem. *Romani*, §. *Ceterum*, eodem; ita Gibalinus n. 4. Castropalaus D. 2. p. 10. n. 1. cum aliis.

Nec juvat dicere, quod in odiosis voces strictius accipiendæ sint. 1. quia sic etiam in c. *dilectus*, de concess. præbend. negat Innocentius III. constitutionem in Concilio Lateranensi ab Alexandro III. editam, contra eos, qui ultra 6. menses differrent conferre beneficia vacantia, extendi ad Archiepiscopatus & Episcopatus; sed tantum ad beneficia minora. Similiter in c. *Felix*, de pœnis in 6. advertit Glossa, nomen *beneficium* in odiosis non comprehendere Episcopatum, nisi exprimat: respondetur enim 1. transeat, quando non ponitur cum suppositione universaliter, vel formaliter, vel æquivalenter, non autem secus. Tunc ergo strictè accipi debet in odiosis, quando non ponitur cum signo laxante. Coetertim pater ejusmodi terminum, indefinitè positum, semper æquipollere universaliter, nisi restringatur vel per ipsam materiam, vel exceptionem expressam, aut generalem, etiam tunc valentem, ut fit in allatis in contrarium textibus; imò ea ipsa exceptio Innocentii probat, aliâs illam vocem indefinitè prolatam æquipollere universaliter; aliâs enim exceptio esset de re non contenta. Denique Capitulum *cum bona*, de arat. & qualiter ubi dicitur, suspensum non posse retinere beneficia, tempore suspensionis acquisita, ex communi Doctorum intelligitur de quolibet beneficio.

Et ex hoc ipso sumitur ulterior respon-
sio.

no. Nam ubi ratio, quæ reddit inhabilem etiam ex dispositione juris positivi, secundum quod influit in dispositionem, reperitur in quolibet significato termini, super quo ex ea disponitur, præsumitur disponens velle sub ea dispositione comprehensum quolibet eorum; sed ratio secundum quod influit in dispositionem, quæ excommunicatum reddit inhabilem ad recipiendum beneficium, reperitur in quolibet significato vocis *beneficium*, super qua ex illo disponitur; nam ratio, propter quam ex dispositione juris positivi excommunicatus inhabilitatur ad *beneficium*, est, ne detur illud, qui de jure non potest præstare officium, cujus causâ datur beneficium; hæc enim ratio reperitur in quolibet habente beneficium, sive simplex, sive qualificatum, quando habens est excommunicatus; ergo. Ma. videtur ex eo vera, quod aliàs commune pronuntiatum juris: *ubi est eadem ratio, est eadem juris dispositio*, in nullo casu circa non expressum posset verificari, si intelligatur pro casu, quo non limitatur à disponente, & materia, de qua loquitur, capax sit, effectus, quem ea inducit. Et ideo ea inhabilitas extenditur etiam ad reliqua munera, & dignitates Ecclesiasticas acquirendas, quales sunt, Vicarii, Rectoris, Delegati, Guardiani, Gubernatoris, Commendatoris, & similes, sive ad tempus, sive in perpetuum donentur.

ARTICULUS VI.

An excommunicatus sit capax pensionum?

1951 **A**nteresolut. supponendum, *pensionem* aliam esse merè laicam, & temporalem. *Merè laica* est stipendium, nihil habens commune cum beneficio, datum laico propter causam merè temporalem, v.g. propter obsequium, quod vel ipse, vel majores ejus Ecclesiæ præstiterunt; & talis pensio validè confertur excommunicato. Sic Gibalin. q. 7. n. 34. Castropalaus p. 8. n. 6. *Spiritalis* autem *pensio* triplex est 1. vocatur *præstimonium*, estque stipendium, quod ex beneficii alicujus fructibus extrahitur in perpetuum ad munus aliquod spirituale, & sic est verum, & propriè dictum beneficium, 2. est stipendium, quod alicui datur propter munus, seu titulum spirituale; sed non in perpetuum,

Tom. V.

um, ob quod recedit à ratione beneficii strictè accepti. Talis pensio est Vicarius temporaneus, 3. est stipendium mixtum partim ex causâ spirituali, partim temporali, cum scilicet assignatur Clerico beneficio resignanti, permutanti, juri cedenti, vel sustentationem non habenti. Dicitur *temporalis*; quia in pensionario nullo munus ordini annexum exigit, quod à Laico præstari non possit: dicitur *spiritualis*, quia in pensionario supponit statum clericalem; & ideo etiam à nonnullis dicitur *pensio Clericalis*? his positis.

2. Collationem præstimonii, factam 1952 excommunicato vitando, irritam esse, ut docet Castropalaus n. 6. Gibalin. n. 34. idque ex n. 1932. præstimonium enim est verè beneficium; hoc extendit Castropalaus etiam ad excommunicatum toleratum, sed contrarium probabiliter dicitur ex n. 1869. sed nec pensio spiritualis, licet non perpetua, excommunicato vitando licitè dari, aut accipi ab eo potest, quia nequit licitè exercere actus illos spirituales, quorum intuitu datur talis pensio. Collationem autem pensionis mixtæ, factam excommunicato vitando non esse irritam, sentit Layman, Sà, & Castropalaus, n. 8. quia nullus est textus, quo dicatur irrita; nam textus in c. *postulastis*, & c. *ult.* de Cleric. excom. ministr. loquitur tantum de *beneficio Ecclesiastico*, qui textus extenduntur ad præstimonium, quod loco beneficii succedat, quod non habet pensio mixta. Quando autem Pontifex in collatione talis pensionis præmittit absolutionem à censuris, fit, ne ipsius rescriptum invalidum fiat; vel ne in petenda pensione repellatur à judicio. Verum si pensio mixta, secundum quod est spiritualis, importet onus aliquod spirituale præstandum à pensionario, & is id præstare non possit propter excommunicationem, quâ innodatus est, rectius dici videtur, non esse illius capacem seclusâ dispensatione, vel absolutione; idque ex eadem causâ, quæ militat contra pensionem temporalem. Hinc quando Congregatio Cardinalium in c. 7. Sess. 14. Trid. de reform. negat, decretum de incapacitate beneficiorum, ratione homicidii, ad pensiones extendi, non concluditur idem ad nostrum casum, propter exceptionem in illo.